

1 KONINGEN

1-2

De strijd om Davids opvolging en de bevestiging van Salomo's koningschap.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/1-koningen/1-2

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Davids laatste dagen en zijn verzorgster Abisag	5 min	4
2	Adonia maakt aanspraak op de troon	5 min	6
3	Davids gebrekkige opvoeding van Adonia	3 min	8
4	Joab en Abjathar steunen Adonia	2 min	10
5	Adonia sluit Salomo en zijn bondgenoten uit	2 min	11
6	Nathan en Bathseba beramen een tegenzet	3 min	12
7	Bathseba en Nathan waarschuwen David	2 min	14
8	David beveelt Salomo tot koning te zalven	5 min	15
9	Salomo wordt gezalfd en Adonia krijgt bericht	3 min	18
10	Adonia vlucht en krijgt een tweede kans	3 min	20
11	Davids opdracht om Gods wet te gehoorzamen	2 min	23
12	Davids opdrachten over Joab en Barzillai	3 min	24
13	Davids laatste woorden over straf en wraak	4 min	26
14	Adonia vraagt Abisag en wordt gedood	5 min	28

15	Abjathars afzetting en het oordeel over Eli	3 min	31
16	Joabs dood en de schuld van onschuldig bloed	4 min	35
17	Simeï overtreedt Salomo's bevel en sterft	4 min	37
	Om verder te lezen		40

1

Davids laatste dagen en zijn verzorgster Abisag

We gaan naar het eerste hoofdstuk van 1 Koningen. Je zou de indruk kunnen krijgen dat dit bewust als een vervolg op de boeken Samuel is geschreven. De boeken Samuel eindigen namelijk met enkele van de latere gebeurtenissen in Davids leven, en hoofdstuk 1 van 1 Koningen begint met het allerlaatste deel van Davids leven. Het vormt dus een heel mooie overgang naar het volgende hoofdstuk, als het ware, van de geschiedenis van Israël, met de regering van Salomo.

Maar het is niet waarschijnlijk dat de boeken Samuel en de boeken Koningen bewust als vervolgen op elkaar zijn geschreven. De boeken Samuel zijn vermoedelijk eerder geschreven, behoorlijk wat eerder, misschien wel honderden jaren eerder dan de boeken Koningen. De boeken Koningen zullen ergens na de val van Jeruzalem in 586 voor Christus zijn geschreven. De boeken Samuel zijn waarschijnlijk niet heel veel later dan Davids eigen tijd geschreven, en dat zou honderden jaren eerder zijn dan de boeken Koningen. Maar toen de auteur de boeken Koningen schreef, kan hij heel goed de bedoeling hebben gehad om ze als een vervolg op Samuel te schrijven. Alleen weten

we dat niet. De aansluiting is niet helemaal vloeiend, want in 2 Samuel lezen we nergens over Davids zeer hoge leeftijd. Maar wanneer we dit boek Koningen openslaan, ligt hij beslist op zijn sterfbed.

Koning David nu was oud en op dagen gekomen. Men dekte hem met dekens toe, maar hij werd niet warm. Toen zeiden zijn dienaren tegen hem: Laat men voor mijn heer de koning een meisje zoeken, een maagd, om de koning bij te staan en een verzorgster voor hem te zijn. Laat haar in uw schoot liggen, zodat mijn heer de koning weer warm wordt. Zo zochten zij in heel het gebied van Israël naar een mooi meisje, en zij vonden Abisag uit Sunem en brachten haar bij de koning. Het meisje was buitengewoon mooi. Zij werd de verzorgster van de koning en diende hem, maar de koning had geen gemeenschap met haar.

1 KONINGEN 1:1-4

Dat wil zeggen: hij had geen seksuele omgang met haar. Ze had ongetwijfeld de status van een bijvrouw van de koning, aangezien ze in zijn bed sliep. Dat hij geen seks met haar had, was blijkbaar gewoon zijn eigen voorkeur, want niets zou hem daarvan hebben weerhouden. Hij had meerdere bijvrouwen en meerdere vrouwen. Als hij haar dus gewoon als nog een sekspartner had genomen, zou dat in moreel opzicht niet verrassend of schokkend zijn geweest. Maar hij deed het gewoon niet. Op zijn leeftijd had hij daar blijkbaar helemaal geen zin meer in, en ze was er alleen om het bed warm te houden.

Op die leeftijd was hij nog maar ongeveer zeventig. We weten dat hij veertig jaar heeft geregeerd, waarvan zeven in Hebron en drieëndertig in Jeruzalem, en dat hij dertig was toen hij koning werd. Hij is hier dus nog maar zeventig. Dat is niet erg oud. Tegenwoordig in elk geval niet. Maar mensen werden in die tijd soms sneller oud. Het is waar dat mensen in de tijd lang vóór David honderden jaren oud werden. Maar in Davids tijd was het volgens mij niet gebruikelijk om veel ouder dan zeventig te worden, en hij was op zijn zeventigste behoorlijk oud.

Toen hij jong was, was hij een man met grote lichamelijke kracht en aantrekkingskracht enzovoort. Dus misschien zag hij er niet uit als een volkomen afgeleefde oude man. Je kunt je moeilijk voorstellen dat dit arme jonge meisje, waarschijnlijk een tiener, tegen die oude man aan moest kruipen. Misschien stellen we ons hem voor als iemand van negentig of zo, maar dat is hij niet. Een man kan op zijn zeventigste nog behoorlijk viriel zijn, vind je niet? Misschien zag hij eruit als Sean Connery. Inderdaad. Er zouden heel wat jonge meisjes zijn die zich vrijwillig voor die taak zouden aanmelden.

Hoe dan ook, hij had een of andere lichamelijke aandoening waardoor zijn lichaam geen warmte meer produceerde. Hoeveel dekens er ook op hem lagen, hij kon zelf nog steeds niet warm blijven. Daarom werd er een ander mens gezocht om bij hem in bed te liggen. Een man kwam daar uiteraard niet voor in aanmerking. En als je dan toch een vrouw gaat uitkiezen, kan ze net zo goed de mooiste van het koninkrijk zijn, aangezien hij de koning is. Hij sliep dus naast haar, en ze diende hem ook. Ze bleef niet de hele tijd in bed liggen. Ze was zijn persoonlijke bediende en hield hem ook warm wanneer hij het koud had, maar ze hadden geen seksuele relatie.

2

Adonia maakt aanspraak op de troon

Adonia nu, de zoon van Haggith, verhief zich en zei: Ik zal koning worden. Hij voorzag zich van wagens en ruiters, met vijftig man die voor hem uit snelden.

1 KONINGEN 1:5

Dit was de oudste nog levende zoon van David. Zijn oudste zoon was Amnon geweest, en die was door Absalom vermoord. Zijn op één na oudste zoon was Chileab, ook bekend als Daniël. Men neemt aan dat hij jong is gestorven, omdat hij in geen van de verhalen ook maar enige rol speelt. Je ziet hem nooit als iemand die aanspraak maakt op de troon. Er is helemaal geen persoonlijke informatie over hem, behalve dat hij de tweede zoon was die David kreeg. Hij moet jong zijn gestorven. Daarna kwam Absalom, en die had een veelbelovende kans om koning te worden, maar hij wilde het

te vroeg afdwingen. Hij kwam tegen zijn vader in opstand en vond daarbij de dood. Daardoor bleef de vierde zoon, Adonia, als oudste overlevende over. Salomo, die uiteindelijk in plaats van Adonia koning werd, kwam veel verder in de rij, misschien wel tien kinderen na Adonia. David had heel veel zonen, maar Adonia was de voor de hand liggende opvolger.

Waarom hij op dit moment koning probeerde te worden, nog vóór de dood van zijn vader, weten we niet. Omdat hij zijn vader er niet over raadpleegde en zichzelf gewoon tot koning uitriep, zou dat een daad van verraad zijn, niet veel anders dan wat Absalom had gedaan. Het is mogelijk dat hij net als Absalom zou zijn geweest. Als het hem was gelukt eigenmachtig zijn troonsbestijging af te dwingen, had hij David misschien gedood. Hij zou David echter niet hoeven te doden. David was al bijna dood. Maar hij zou waarschijnlijk de andere erfgenamen hebben gedood. Salomo zou dus in de problemen zijn gekomen, en alle andere zonen zouden in de problemen zijn gekomen als dit was gelukt.

Adonia zou geen reden hebben om zijn koningschap af te dwingen als hij geen kwade bedoelingen had. Hij was immers de eerstvolgende erfgenaam van de troon en had dus alle reden om te verwachten dat hij koning zou worden. Tenzij hij had gehoord dat zijn vader Salomo al had uitgekozen om koning te worden. We lezen nergens in de boeken Samuel dat David aan Salomo beloofde dat Salomo koning zou worden, of aan Bathseba dat haar zoon Salomo koning zou worden. Maar al vrij snel in dit hoofdstuk vinden we een verwijzing naar zo'n belofte die David kennelijk aan Bathseba had gedaan: dat haar zoon Salomo de volgende koning zou worden.

Dit was kennelijk ook Gods wil, want de profeet Nathan stond erachter. De profeet Nathan was degene die David daadwerkelijk had terechtgewezen vanwege zijn zonden met Bathseba en omdat hij met Bathseba was getrouwd. Maar toen Salomo was geboren, was de profeet Nathan ook degene die hem de bijnaam Jedidja gaf, wat 'geliefde van de HEERE' betekent. We zien in dit hoofdstuk dus dat Nathan ook Salomo's aanspraak op de troon steunt. Hoewel Salomo een veel jongere zoon is dan veel van de anderen, moet de profeet van God het besef hebben gekregen dat dit degene was die God uitkoos.

Misschien was dat bekendgemaakt. Daar hebben we geen verslag van, maar het kan wel gebeurd zijn. Adonia heeft dan misschien gedacht: ‘Nou, als mijn vader Salomo als koning gaat aanstellen, terwijl ik als volgende aan de beurt hoor te zijn, kan ik misschien maar beter zelf handelen. Dan stel ik mezelf tot koning aan, over het hoofd van mijn vader heen of achter zijn rug om. Als ik genoeg steun van het volk krijg, zal David dat niet meer ongedaan kunnen maken.’

David had op dit moment eigenlijk nauwelijks nog iets in te brengen. Hij zou gaan sterven. Hij kon niet eens uit bed komen. Hij kon zichzelf niet eens warm houden. Hij ging gewoon snel achteruit. Het was duidelijk dat een van zijn zonen hem zou opvolgen. En Adonia, die de rechtmatigste aanspraak leek te hebben, besloot die vroegtijdig te laten gelden. Zo kon de zaak worden beslist terwijl David nog leefde, en zou er daarna geen grote burgeroorlog tussen de verschillende zonen ontstaan om uit te maken wie de troon zou krijgen.

Hij had een aantal belangrijke mensen achter zich staan, onder wie Joab. Maar hij besloot zich tot koning te laten uitroepen. Hij begon met het aanschaffen van strijdwapens en ruiters en vijftig mannen te voet die voor hem uit moesten lopen. Zo zou hij een koninklijke uitstraling hebben en eruitzien als iemand die op weg was naar het koningschap, naar de macht.

3

Davids gebrekkige opvoeding van Adonia

Zijn vader had hem zijn leven lang geen verwijt gemaakt door te zeggen: Waarom heb je dat gedaan? Ook was hij heel knap van gestalte. Haggith had hem gebaard, na Absalom.

1 KONINGEN 1:6

Dit stukje familiegeschiedenis is wel interessant, al is niet helemaal duidelijk hoe we de betekenis ervan moeten begrijpen. Hij zag er goed uit, net als Absalom. Van Absalom werd ook gezegd dat hij er goed uitzag. Hij zou dus het soort persoon zijn dat populair zou worden en als koning waarschijnlijk een goed boegbeeld voor het volk

zou zijn. Maar hij was een ongedisciplineerde man. Zijn vader had hem nooit terechtgewezen, had hem nooit berispt. In al de jaren waarin hij opgroeide, had zijn vader hem nooit aangesproken op iets wat hij had gedaan, zelfs niet met woorden, laat staan dat hij hem lichamelijk had gestraft.

Als je bedenkt dat David een man is die waarschijnlijk twintig of dertig kinderen heeft, of meer, en dat hij over een land regeert, dan vraag je je af hoe zo'n man betrokken zou moeten zijn bij het leven van zijn kinderen. Je zou denken dat een koning met zoveel kinderen verzorgsters en dienaren enzovoort heeft die zijn kinderen opvoeden en onderwijzen, en dat hij daar zelf niet erg bij betrokken zal zijn. Maar aan zijn oudste kinderen, degenen die hem kennelijk zouden opvolgen, zou hij naar je zou denken toch wat bijzondere aandacht hebben besteed bij hun opvoeding, om ervoor te zorgen dat ze geschikt waren.

Maar in die tijd namen heersers misschien gewoon aan dat hun kinderen de best mogelijke opleiding zouden krijgen van dienaren die als leermeesters optraden en dergelijke. Het is mogelijk dat hiermee niet zozeer wordt gezegd dat David had nagelaten hem terecht te wijzen of hem ergens op aan te spreken, maar dat David nooit betrokken was geweest bij zijn leven. De jongen groeide op zonder een band met zijn vader. Dat is heel goed een mogelijke betekenis hiervan. Daarom was hij emotioneel niet aan zijn vader gehecht. Hij had er geen moeite mee het koningschap van zijn vader af te nemen. Je zou kunnen denken dat hier wordt gezegd dat David nooit iets had gedaan wat hem zou mishagen. Maar mogelijk had een zoon het juist fijn gevonden als zijn vader betrokken was geweest, als hij hem zelfs vragen had gesteld: 'Waarom doe je de dingen die je doet?' enzovoort. Dat hij hem ergens op aansprak, alleen al om dat soort aandacht van een ouder te krijgen. Het is moeilijk te zeggen, maar zijn vader had hem nooit berispt en was dus nooit echt betrokken geweest bij zijn opvoeding. Er was dus niet veel verbondenheid tussen de vader en de zoon.

4

Joab en Abjathar steunen Adonia

Hij voerde overleg met Joab, de zoon van Zeruja, en met de priester Abjathar. Die hielpen mee en volgden Adonia.

1 KONINGEN 1:7

Waarschijnlijk had hij vóór dit alles al met hen overlegd. Hij heeft dit waarschijnlijk niet geprobeerd zonder te weten of hij steun had van machtige mensen. Joab was een heel machtig man. Hoewel David Joab uit zijn functie als legeraanvoerder had gezet, had Joab zich weer een weg terug weten te banen. David had Amasa in Joabs plaats aangesteld, en Joab doodde Amasa, net zoals hij Abner had gedood. Zo werd hij uiteindelijk toch de feitelijke aanvoerder van het leger. De legers volgden Joab dus, en Joab was nu bereid Adonia te volgen.

Joab had aan Davids kant gestaan tegenover Absalom en was zelfs degene geweest die Absalom in de strijd had gedood. Maar nu zou hij aan de kant van Adonia gaan staan, die iets deed zoals Absalom had gedaan: zichzelf koning maken tegen de wil van zijn vader in en zonder zijn vader te raadplegen, terwijl zijn vader formeel nog steeds koning was. Dit is de eerste keer dat we Joab de verkeerde kant zien kiezen in een conflict binnen Davids familie.

Ze hadden ook Abjathar. Abjathar en Zadok waren de twee voornaamste priesters. Ik weet niet precies hoe dat zat, hoe alles functioneerde. De dienst in de tabernakel verliep in die tijd niet echt op de gebruikelijke manier. De ark stond immers in Jeruzalem en de tabernakel stond in Gibeon of ergens anders. Het is dus duidelijk dat ze de Grote Verzoendag niet vierden, waarbij de hogepriester eenmaal per jaar het heilige der heiligen binnenging en op de ark sprenkelde. De ark stond op dat moment namelijk niet eens op dezelfde plaats als de tabernakel. Wat de godsdienstige rituelen betreft, voerden ze beslist vernieuwingen door. Het is mogelijk dat ze de Grote Verzoendag niet eens onderhielden. De kwestie van het hebben van een hogepriester was dus niet eens zo belangrijk. Ze hadden twee voornaamste priesters, Zadok en Abjathar. Abjathar was de afstammeling van Eli, maar Zadok niet.

Adonia had een van de voornaamste priesters en de legeraanvoerder aan zijn kant. Dat is behoorlijk sterke steun om mee te beginnen.

5

Adonia sluit Salomo en zijn bondgenoten uit

Adonia slachtte schapen, runderen en gemest vee bij de steen Zohemoth, die bij de bron Rogel ligt. Al zijn broers, de zonen van de koning, en alle mannen van Juda, de dienaren van de koning, nodigde hij uit. Maar de profeet Nathan, Benaja, de helden en Salomo, zijn broer, nodigde hij niet uit.

1 KONINGEN 1:9-10

Vooral Salomo werd buitengesloten, hoewel hij de andere zonen van David wel uitnodigde. Blijkbaar geloofden de andere zonen van David dat Adonia rechtmatig aanspraak op de troon kon maken, en wilden ze niet met hem wedijveren. Maar het lijkt erop dat Adonia misschien wel vermoedde of zelfs wist dat Davids voorkeur naar Salomo uitging, en dat David misschien zelfs had beloofd dat Salomo na hem koning zou worden. Daarom nodigde hij hem niet uit, en ook Nathan niet, van wie blijkbaar bekend was dat zijn sympathie bij Salomo lag. Ook Benaja nodigde hij niet uit. Die was zo ongeveer het hoofd van Davids lijfwacht en nam onder Salomo min of meer de plaats van Joab in.

Er zijn drie belangrijke mensen die niet aan zijn kant stonden en niet waren uitgenodigd: Nathan, Benaja en Salomo. Maar hij had belangrijke, machtige militairen en godsdienstige leiders aan zijn kant. Verder had hij vijftig mannen die te voet voor hem uit liepen, plus strijdagens en paarden, die hij misschien had gehuurd. Als prins had hij geld genoeg, dus hij kon deze mensen inhuren. Maar het wekte de indruk dat hij al een machtspositie bekleedde. De meeste mensen gaan gewoon met een beweging mee, ze volgen de menigte. Hij huurde een menigte in om het te laten lijken alsof hij de steun van het volk had om koning te worden. Er werkte dus echt veel in zijn voordeel. Eén ding dat hij niet had, was Davids goedkeuring, en dat was nu juist het ene wat hij goed had kunnen gebruiken als hij wilde slagen.

6

Nathan en Bathseba beramen een tegenzet

Toen zei Nathan tegen Bathseba, de moeder van Salomo: Hebt u niet gehoord dat Adonia, de zoon van Haggith, koning is? En onze heer David weet het niet. Nu dan, kom, laat mij u toch raad geven, zodat u uw leven en het leven van uw zoon Salomo kunt redden.

1 KONINGEN 1:11-12

Nathan wist dat als Adonia erin slaagde koning te worden, Salomo en zijn moeder allebei ter dood gebracht zouden worden. Hij zag hen namelijk als rivalen, blijkbaar in een mate waarin hij de andere zonen van David niet als rivalen zag.

Nathan zei:

Ga, ga naar binnen bij koning David en zeg tegen hem: Hebt u, mijn heer de koning, uw dienares niet gezworen: Voorzeker, uw zoon Salomo zal na mij koning zijn, en h^{ij} zal op mijn troon zitten? Waarom is Adonia dan koning? Zie, terwijl u daar nog met de koning in gesprek bent, zal ik na u binnenkomen en uw woorden aanvullen.

1 KONINGEN 1:13-14

In de Engelse vertaling die de spreker gebruikt, zegt Nathan: 'uw woorden bevestigen'. Welke woorden zou hij nu bevestigen? Waarschijnlijk dat Adonia koning was geworden. Sommige geleerden denken dat David die belofte nooit echt had gedaan, dat dit verzonnen wordt, en dat Nathan zal komen om haar verhaal te bevestigen dat David die eed had gezworen. De aanname is dan dat David oud is, dat zijn geheugen achteruitgaat en dat hij zich niet zal herinneren of hij zo'n belofte heeft gedaan of niet. Maar Nathan zal komen en bevestigen wat Bathseba zegt: 'O ja, ik heb je dat ook horen zeggen.' Sommigen denken dat dit is wat hier wordt gesuggereerd. Maar het is

waarschijnlijker dat Nathan zou binnenkomen om het deel van het verhaal te bevestigen dat Adonia zichzelf koning maakte. David had Salomo blijkbaar immers wel uitgekozen om koning te worden. Daarom had Adonia hem niet uitgenodigd en wist Nathan dat Salomo gedood zou worden als Adonia slaagde. Ik ben er zeker van dat David vóór dit alles zijn bedoelingen kenbaar moet hebben gemaakt, dat Salomo zijn voorkeurskandidaat was om hem op te volgen.

Bathseba kwam bij de koning in de kamer. Nu was de koning zeer oud, en Abisag uit Sunem bediende de koning. Bathseba knielde en boog zich voor de koning neer, en de koning zei: Wat is er met u?

1 KONINGEN 1:15-16

Ik vraag me af hoe dat voelt. Jij bent de oude echtgenote. Ze zou inmiddels een oude vrouw zijn. Haar zoon is volwassen, en nu wordt David, haar man, bediend door deze jonge vrouw, de mooiste vrouw die ze in het koninkrijk konden vinden. Toch vraag ik me af of ze werkelijk zo sterk aan elkaar gehecht waren. Als een vrouw haar man met zoveel vrouwen deelt, wettelijk en officieel, dan stel ik me voor dat die vrouw in haar hart gewoon een zekere emotionele afstand moet bewaren. Daar gaat het hier niet om, maar het lijkt gewoon vreemd dat Bathseba binnenkomt met haar verzoek aan David. Daar is die andere jonge vrouw, met wie hij niet slaapt, maar met wie hij toch zo nauw omgaat dat een echtgenote daar normaal gesproken jaloers op zou zijn, lijkt me.

7

Bathseba en Nathan waarschuwen David

Toen zei zij tegen hem: Mijn heer, u hebt uw dienaars bij de HEERE, uw God, gezworen: Uw zoon Salomo zal beslist na mij koning worden en op mijn troon zitten. Maar nu is Adonia koning geworden, zonder dat u, mijn heer de koning, ervan weet. Hij heeft grote aantallen runderen, gemest vee en schapen geofferd. Hij heeft alle zonen van de koning uitgenodigd, evenals de priester Abjathar en Joab, de legeraanvoerder. Maar uw dienaar Salomo heeft hij niet uitgenodigd. Mijn heer de koning, de ogen van heel Israël zijn op u gericht. U moet hun bekendmaken wie na u op uw troon zal zitten. Anders zullen mijn zoon Salomo en ik als misdadigers worden beschouwd wanneer mijn heer de koning bij zijn vaderen te ruste gaat. Terwijl zij nog met de koning sprak, kwam ook de profeet Nathan binnen. Men kondigde hem bij de koning aan: Hier is de profeet Nathan. Toen hij bij de koning kwam, boog hij zich met zijn gezicht naar de grond. Nathan zei: Mijn heer de koning, hebt u gezegd: Adonia zal na mij koning worden en op mijn troon zitten? Hij is vandaag namelijk afgedaald en heeft grote aantallen runderen, gemest vee en schapen geofferd. Hij heeft alle zonen van de koning, de legerbevelhebbers en de priester Abjathar uitgenodigd. Ze eten en drinken bij hem en roepen: Leve koning Adonia! Maar mij, uw dienaar, de priester Zadok, Benaja, de zoon van Jojada, en uw dienaar Salomo heeft hij niet uitgenodigd. Is dit op bevel van mijn heer de koning gebeurd, zonder dat u uw dienaar hebt laten weten wie na u op uw troon

zal zitten? Toen antwoordde koning David: Roep Bathseba voor mij.

1 KONINGEN 1:17-28

Blijkbaar ging zij weg toen Nathan binnenkwam, en nu worden ze allebei samen binnengebracht.

8

David beveelt Salomo tot koning te zalven

Koning David antwoordde en zei: Roep Bathseba voor mij. Zij kwam bij de koning en ging voor de koning staan. Toen zwoer de koning en zei: Zo waar de HEERE leeft, Die mijn ziel uit alle nood verlost heeft, voorzeker, zoals ik u bij de HEERE, de God van Israël, gezworen heb: Voorzeker, uw zoon Salomo zal na mij koning zijn, en híj zal in mijn plaats op mijn troon zitten, voorzeker, zo zal ik deze dag nog doen.

1 KONINGEN 1:28-30

Toen boog Bathseba zich met haar gezicht naar de grond, bewees de koning eer en zei: Moge mijn heer, koning David, voor eeuwig leven! Koning David zei: Roep de priester Zadok, de profeet Nathan en Benaja, de zoon van Jojada, bij mij. Zij kwamen bij de koning. De koning zei tegen hen: Neem de dienaren van uw heer met u mee. Laat mijn zoon Salomo op mijn eigen muildier rijden en breng hem naar Gihon. Daar moeten de priester Zadok en de profeet Nathan hem tot koning over Israël zalven. Blaas op de bazuin en roep: Leve koning Salomo! Trek daarna achter hem aan de stad binnen. Hij moet op mijn troon gaan zitten en in mijn plaats koning worden, want ik heb hem aangesteld als vorst over Israël en Juda.

1 KONINGEN 1:31-35

Zoals ik al zei toen we het over Samuel hadden: om iemand tot koning uit te roepen, moet je ontzettend veel symboliek inzetten. Want aanspraak maken op het koningschap is eigenlijk een onzichtbare aanspraak. Je hebt een koning die al regeert, dus zijn positie staat niet ter discussie. Maar als hij zou sterven en een vacuüm zou achterlaten, zou vrijwel iedereen aanspraak op het koningschap kunnen maken. En als zo iemand de meeste symbolische steun heeft, volgt het volk hem gewoon.

Het volk hoeft dat niet te doen, maar het zou dat wel doen. Dus Adonia heeft geregeld dat hij Joab en belangrijke mensen achter zich heeft, Abjathar de priester, trompetblazers, een feestmaal, strijdagens en dat soort dingen. Maar Salomo moet daar overheen. Hij moet dingen hebben die meer indruk op het volk maken. Want als hij zichzelf tot koning uitroept en het volk nog steeds Adonia volgt, dan zal Salomo worden gezien als een opstandeling tegen koning Adonia, en zal hij ter dood worden gebracht. Het is dus een spannende zaak: welke plechtigheid zal meer indruk op het volk maken? Wie zullen ze volgen?

David zegt:

En de koning zei tegen hen: Neem de dienaren van uw heer met u mee, en laat mijn zoon Salomo op het muildier rijden dat van mij is, en laat hem naar Gihon afdalen. Daar moet de priester Zadok met de profeet Nathan hem tot koning over Israël zalven.

Vervolgens moet u op de bazuin blazen en zeggen: Leve koning Salomo! Daarna moet u achter hem aan de stad binnen trekken, en moet hij komen en op mijn troon gaan zitten. Dan zal hij in mijn plaats koning zijn, want hem heb ik ertoe bestemd vorst te zijn over Israël en over Juda.

1 KONINGEN 1:33-35

De koninklijke muilezel waarop de koning reed. En laat Zadok, de priester, meegaan, die net zo belangrijk is als Abjathar, de priester, en Benaja, die net zo belangrijk is als Joab, of op zijn minst zijn rivaal. En deze mensen hebben de profeet Nathan aan hun kant. Doorgaans werden koningen door profeten gezalfd. Zowel Saul als David werd gezalfd door de profeet Samuel. Adonia had geen profeet die hem zalfde. En omdat de koningen van Israël geacht werden onder God te regeren, is het belangrijk dat Gods woordvoerder erbij is om zijn goedkeuring aan de nieuwe koning te geven. Dat zou Salomo een voorsprong op Adonia geven, vooral met de goedkeuring van David en de goedkeuring van de profeet van God. Die dingen zouden hem echt een voorsprong geven.

Dus Zadok, de priester, Nathan, de profeet, Benaja, de zoon van Jojada, de Krethi en de Plethi. Dat zijn de Filistijnse huurlingen die Davids lijfwacht zijn geworden, en dat zou een aanzienlijke troepenmacht kunnen zijn. Al deze mensen trekken met Salomo mee. Waarschijnlijk zou zelfs Joab het niet tegen deze mannen willen opnemen terwijl David hun bevelen geeft. Het leger onder Joab zou moeten beslissen: 'Gaan we onze koning volgen of onze generaal?' Joab zou vrijwel zeker een risico nemen door tegen de koning in opstand te komen en te hopen dat de legers die hem volgen zich ook tegen de koning zouden keren. Vooral omdat ze daarvoor tegen de Krethi en de Plethi zouden moeten vechten.

9

Salomo wordt gezalfd en Adonia krijgt bericht

De priester Zadok daalde af, met de profeet Nathan, Benaja, de zoon van Jojada, de Krethi en de Plethi, en zij lieten Salomo op het muildier van koning David rijden en begeleidden hem naar Gihon. De priester Zadok nam de oliehoorn uit de tent en zalfde Salomo. Ze bliezen op de bazuin, en heel het volk zei: Leve koning Salomo! En achter hem trok heel het volk de stad binnen. Het volk blies op fluiten en verblijdde zich ten zeerste, zodat de aarde opengespleten werd door hun geluid.

1 KONINGEN 1:38-40

Blijkbaar had Adonia alleen zoveel mensen bij zich als hij kon inhuren om mee te doen. Sommigen van hen dachten waarschijnlijk dat ze gewoon naar een feest gingen, voordat hij zichzelf tot koning uitriep. Dat was waarschijnlijk een beperkt aantal mensen. Maar de rest van de bevolking van Juda en Jeruzalem zou op de koning letten. Zoals Bathseba zei:

Maar u, mijn heer de koning, de ogen van heel Israël zijn op u gericht, dat u hun bekendmaakt wie er na hem op de troon van mijn heer de koning zal zitten.

1 KONINGEN 1:20

Zodra David aanstalten maakt om een nieuwe koning aan te wijzen, raakt iedereen opgewonden. Je weet hoe dat gaat als er een nieuwe koning in Engeland is, hoeveel aandacht de media daaraan besteden. Mensen vinden dat altijd opwindend. Dus blijkbaar volgde deze enorme menigte Salomo. Er staat dat ze zoveel lawaai maakten dat het leek alsof de aarde door het geluid zou splijten.

Adonia hoorde het, en al de genodigden die bij hem waren, toen zij klaar waren met eten. Ook Joab hoorde het geluid van de bazuin en zei: Waarom is de stad in rep en roer? Terwijl hij nog sprak, zie, daar kwam Jonathan, de zoon van de priester Abjathar, en Adonia zei: Kom binnen, want u bent een strijdbare man, en zult iets goeds te boodschappen hebben.

1 KONINGEN 1:41-42

Dit is een van degenen die berichten naar David hadden gebracht toen Absalom tegen hem in opstand kwam.

Deze keer niet.

Maar Jonathan antwoordde en zei tegen Adonia: Integendeel, onze heer, koning David, heeft Salomo koning gemaakt. En de koning heeft de priester Zadok met hem meegestuurd, en ook de profeet Nathan, Benaja, de zoon van Jojada, en de Krethi en de Plethi. Zij hebben hem op het muildier van de koning laten rijden. En de priester Zadok en de profeet Nathan hebben hem in Gihon tot koning gezalfd, en vandaar zijn zij blij de stad weer binnen getrokken, zodat de stad in rep en roer is. Dat is het geluid dat u gehoord hebt. Ook is Salomo op de troon van het koninkrijk gaan zitten. En bovendien zijn de dienaren van de koning onze heer, koning David, komen gelukwensen, door te zeggen: Uw God moge de naam van Salomo beter maken dan uw naam, en zijn troon groter maken dan uw troon; vervolgens heeft de koning zich neergebogen op zijn slaappleats. Ook heeft de koning als volgt gezegd: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die heden iemand geeft die op mijn troon zit, terwijl mijn ogen het zien!

1 KONINGEN 1:43-48

10

Adonia vlucht en krijgt een tweede kans

Toen beefden alle genodigden die bij Adonia waren en stonden op. Eenieder ging zijns wegs.

1 KONINGEN 1:49

Dus plotseling had Adonia helemaal geen aanhangers meer. Ze beseften dat ze de verkeerde kandidaat steunden. De menigten en de Krethi en de Plethi en iedereen stonden aan de kant van Salomo. Zelfs David was op zijn sterfbed overeind gekomen om zich neer te buigen en zijn goedkeuring aan Salomo te geven. Dus Adonia bleef vrijwel alleen achter.

Maar Adonia was bevreesd voor Salomo. Hij stond op en ging weg, en greep de hoorns van het altaar vast.

1 KONINGEN 1:50

Het koperen altaar in de tabernakel, waar ze offers brachten, had horens, een horen op elke hoek. De horens van het altaar vastgrijpen was een manier om te smeken om barmhartigheid of om kwijschelding van straf voor een of andere misdaad. In de wet stond eigenlijk niet dat iemand die de horens van het altaar vastgreep, gespaard zou worden. Op één plaats staat zelfs dat als iemand een moordenaar is, hij zelfs bij de horens van het altaar moet worden weggehaald en gedood. Zoals later blijkt, gaat Joab, iets later dan dit, inderdaad de horens van het altaar vastgrijpen, in de hoop op barmhartigheid. En Benaja gaat erheen en doodt hem terwijl hij daar het altaar vasthoudt.

Maar Adonia neemt dus zijn toevlucht hiertoe. Hij beseft dat hij nu een misdadiger is, een verrader, iemand die zijn aanhang heeft verloren en heel kwetsbaar is. Hij rent naar de plek waar het altaar zich op dat moment ook maar bevond en grijpt de horens van het altaar vast.

Aan Salomo werd bekendgemaakt: Zie, Adonia is bevreesd voor koning Salomo, want zie, hij heeft de hoorns van het altaar vastgegrepen en gezegd: Laat koning Salomo mij heden zweren dat hij zijn dienaar niet met het zwaard zal doden.

1 KONINGEN 1:51

Alsof Adonia Salomo die belofte zou hebben gedaan als hij gewonnen had.

Salomo zei: Als hij zich een betrouwbaar man betoont, zal hem geen haar gekrenkt worden, maar als er kwaad in hem aangetroffen wordt, zal hij sterven. Vervolgens stuurde koning Salomo er een bode heen, en zij lieten hem van bij het altaar naar beneden komen. Hij kwam en boog zich voor koning Salomo neer. En Salomo zei tegen hem: Ga naar je huis.

1 KONINGEN 1:52-53

Dus hij gaf hem een tweede kans. Hij was tegen Salomo in opstand gekomen, maar Salomo zwoer dat hij hem geen kwaad zou doen als hij zich een eerbaar man betoonde. Adonia kon het niet laten. Hij wilde later nog steeds koning worden, zoals we zullen zien.

11

Davids opdracht om Gods wet te gehoorzamen

Hoofdstuk 2:

Toen de dagen van David naderbij kwamen dat hij zou sterven, gebod hij zijn zoon Salomo: Ik ga de weg van heel de aarde. Wees dan sterk en wees een man. Vervul je taak ten behoeve van de HEERE, je God, door in Zijn wegen te gaan, en door Zijn verordeningen, Zijn geboden, Zijn bepalingen en Zijn getuigenissen in acht te nemen, zoals geschreven staat in de wet van Mozes, opdat je verstandig zult handelen bij alles wat je doet, bij alles waar je je op richt. Opdat de HEERE Zijn woord dat Hij over mij gesproken heeft, gestand zal doen: Als jouw zonen op hun weg letten, door trouw met heel hun hart en met heel hun ziel voor Mijn aangezicht te wandelen, zal het je niet ontbreken aan een man op de troon van Israël.

1 KONINGEN 2:1-4

Het is interessant dat deze specifieke voorwaarde eigenlijk niet genoemd wordt wanneer de belofte aan David wordt gedaan en opgetekend in 2 Samuel hoofdstuk 7. De profeet Nathan deed David toen de belofte dat God zijn troon zou bevestigen en dat zijn nageslacht voor eeuwig op de troon zou zitten, enzovoort. Wat in 2 Samuel 7 wel genoemd wordt, is dat als Davids zoon op zijn troon ongerechtigheid bedrijft, God hem met de roeden van mensen zal tuchtigen, maar Zijn barmhartigheid niet helemaal van het huis van David zal wegnemen.

Maar hier weet David blijkbaar van een ander woord dat God op dat moment of op een ander moment gesproken heeft. Daarin zegt Hij dat Davids zonen acht moeten slaan op de wegen van God, zodat God deze belofte kan vervullen. De belofte is afhankelijk van de gehoorzaamheid van zijn zonen.

12

Davids opdrachten over Joab en Barzillai

En ook jij weet wat Joab, de zoon van Zeruja, mij aangedaan heeft, en wat hij met de twee legerbevelhebbers van Israël gedaan heeft, met Abner, de zoon van Ner, en met Amasa, de zoon van Jether: hij heeft hen gedood en oorlogsbloed vergoten in vredestijd. Daarbij bracht hij oorlogsbloed op de gordel die om zijn middel zat, en op de schoenen die aan zijn voeten zaten.

1 KONINGEN 2:5

Nu noemt hij allereerst wat Joab David had aangedaan, en vervolgens wat hij die twee andere mannen had aangedaan. Wat hij David had aangedaan, was dat hij Absalom tegen Davids bevelen in had gedood. Maar daarin kon Joab nauwelijks van een misdaad beschuldigd worden. Absalom was de opstandeling die de legers tegen David aanvoerde. Joab was de aanvoerder van Davids legers, die met hem in oorlog waren. De aanvoerder van de legers van je vijand doden is eigenlijk wenselijk, geen misdaad. Het is geen misdaad om je vijand in een oorlog te doden, vooral omdat David Joab had aangesteld als aanvoerder van de legers. Natuurlijk had hij gezegd dat hij Absalom zacht moest behandelen, maar dat was onrealistisch. Joab heeft in dit geval geen moord gepleegd.

Hij verdiende wel de dood voor wat hij Abner en Amasa had aangedaan. Maar David houdt zich allereerst bezig met het onrecht dat hem is aangedaan door het doden van Absalom:

Wat hij mij heeft aangedaan en wat hij die twee mannen heeft aangedaan.

Joab verdiende werkelijk de dood omdat die twee mannen gedood waren. Ze waren vermoord terwijl ze op goede voet stonden met de koning. Ze waren niet met hem in oorlog. Het is dus gewoon koelbloedige moord.

Handel daarom naar je wijsheid, maar laat zijn grijze haar niet in vrede in het graf neerdalen. Maar aan de zonen van Barzillai uit Gilead moet je goedertierenheid bewijzen, zodat zij zullen zijn onder hen die aan jouw tafel eten, want zo traden zij mij tegemoet, toen ik vluchtte voor je broer Absalom.

1 KONINGEN 2:6-7

Je herinnert je dat Barzillai, de Gileadiet, een oude en rijke man was die David en degenen die hem trouw waren hielp toen ze de Jordaan overstaken op hun vlucht. Hij gaf hun te eten en voorzag in hun behoeften. Later bood David Barzillai een plaats aan zijn tafel aan. Maar Barzillai zei:

Ik ben nu tachtig jaar oud. Zou ik kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad? Zou uw dienaar kunnen proeven wat ik eet en wat ik drink? Zou ik nog kunnen luisteren naar de stem van zangers en zangeressen? Waarom zou uw dienaar mijn heer de koning verder tot last zijn?

2 SAMUEL 19:35

Maar hij bood wel zijn zoon of een dienaar aan, iemand — we weten niet wat hun onderlinge verhouding was — en David nam hem mee en hielp hem.

Maar Barzillai is tegen deze tijd waarschijnlijk dood, want enkele jaren eerder was hij al oud. Maar het huis, of de zonen, van Barzillai is er nog steeds. David vindt nog steeds dat de koning in Jeruzalem goed moet blijven doen aan die familie.

Vers 8:

13

Davids laatste woorden over straf en wraak

En zie, bij jou is ook Simeï, de zoon van Gera, de Benjaminit uit Bahurim. Hij vervloekte mij met een verschrikkelijke vloek, op de dag dat ik naar Mahanaïm ging. Hij kwam echter ook naar de Jordaan, mij tegemoet. Toen zwoer ik hem bij de HEERE: Ik zal u niet met het zwaard doden! Maar nu, houd hem niet voor onschuldig, want je bent een wijs man. Jij zult wel weten wat je met hem doen moet om zijn grijze haar met bloed in het graf te doen neerdalen.

1 KONINGEN 2:8-9

David heeft er dus spijt van dat hij zo vriendelijk is geweest voor die ellendeling, die slechte man Simeï. Op de dag dat zijn zoon Absalom was gestorven, had David verdriet. Hij was neerslachtig en had geen zin in nog meer bloedvergieten. Dus verleende hij links en rechts gratie aan mensen die hem onrecht hadden aangedaan, onder wie Simeï. Blijkbaar had hij sindsdien besloten dat Simeï eigenlijk geen gratie verdiende. Maar David zou zijn woord houden. Hij had beloofd dat hij hem niet zou doden. Maar hij had niet beloofd dat Salomo hem niet zou doden, of dat zijn opvolger hem niet zou doden. Dus zegt hij: ‘Die man verdient eigenlijk de dood, en daarom weet je wat je moet doen.’

Het is wel verdrietig dat sommige afscheidswoordjes van David die we lezen, woorden van wraak zijn. David was een man wiens regering niet door wraak werd gekenmerkt. Toen Saul hem onrecht aandeed, koesterde hij geen wraakgevoelens tegenover Saul. Hij wilde hem niet doden en verheugde zich niet over zijn dood. Hij rouwde om zijn dood. Zo koesterde hij ook geen wraakgevoelens tegenover Absalom toen die hem probeerde te doden, en hij rouwde om zijn dood. David was blijkbaar geen man die de neiging had wrok te blijven koesteren.

Maar er waren enkele mensen die hij ongemoeid had gelaten, terwijl ze dingen hadden gedaan waarop de doodstraf stond. Joab had dingen gedaan waarop de doodstraf stond. Maar toen Joab Abner doodde, zei David tegen zijn dienaren:

Maar ik ben heden zwak, hoewel gezalfd tot koning. Deze mannen, de zonen van Zeruja, zijn echter harder dan ik. Moge de HEERE de kwaaddoener vergelden naar zijn kwaad!

2 SAMUEL 3:39

Daarmee bedoelde hij Abisaï en Joab. De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, zegt hier: ‘Ze zijn te sterk voor me.’

Met andere woorden, David had niet het gevoel dat hij hen echt kon straffen. Het waren machtige mannen en hij was nog maar pas koning. Hij wist niet zeker of hij voldoende steun had, en dus liet hij hen ermee weggkomen. Maar die misdaden stonden nog steeds op hun naam.

Nu is Joab natuurlijk een oude man. Er is een nieuwe legerbevelhebber. Joab is te oud om het leger aan te voeren. Dus nu kan Joab gewoon door het strafrecht worden aangepakt. En David zegt: ‘Hij moet nu echt gestraft worden voor wat hij heeft gedaan.’ Hetzelfde geldt voor Simeï. Maar zorg ervoor dat je vriendelijk bent voor Barzillai, de Gileadiet.

Vers 10:

David ging bij zijn vaderen te ruste en werd begraven in de stad van David. De tijd nu dat David over Israël geregeerd heeft, is veertig jaar. Zeven jaar heeft hij in Hebron geregeerd, en in Jeruzalem heeft hij drieëndertig jaar geregeerd. Salomo zat op de troon van zijn vader David. Zijn koningschap werd zeer bevestigd.

1 KONINGEN 2:10-12

Dus al vroeg in hoofdstuk 2 is David van het toneel verdwenen en is de regering van Salomo begonnen. Het is mogelijk dat Salomo enige tijd samen met zijn vader regeerde. David is misschien niet meteen gestorven. Het verhaal wordt verteld alsof dit het volgende is wat er gebeurde. Nadat we hebben gehoord dat Salomo koning wordt, is het volgende wat we lezen dat David sterft. Maar we weten niet of er enige tijd verstreek, of dat dit allemaal in hetzelfde jaar gebeurde. Toch krijg je de indruk dat Salomo nog net op tijd werd aangesteld, vlak voordat David stierf.

14

Adonia vraagt Abisag en wordt gedood

Toen kwam Adonia, de zoon van Haggith, bij Bathseba, de moeder van Salomo, en zij zei: Is je komst met vrede? Hij zei: Met vrede. Daarna zei hij: Ik heb een vraag aan u. Zij zei: Spreek. Toen zei hij: Ú weet dat het koningschap mij toekwam. Heel Israël had zich erop ingesteld dat ik koning zou worden. Maar het koningschap nam een wending: het is aan mijn broer gekomen, want door de HEERE is het aan hem gekomen.

1 KONINGEN 2:13-15

Adonia erkende dus dat de HEERE het aan Salomo had gegeven. Waarschijnlijk was Davids eerdere beslissing om Salomo in zijn plaats aan te stellen mede ingegeven door wat de profeet Nathan hem had verteld. Nathan had hem misschien verteld dat het de wil van de HEERE was dat Salomo de volgende koning zou worden. En dat kan de

reden zijn geweest waarom David hem koos in plaats van een van zijn andere zonen. Adonia erkent dat het de wil van de HEERE was dat Salomo zou regeren, hoewel Adonia had geprobeerd dat te dwarsbomen.

Nu zou ik u één verzoek willen doen. Wijs mij niet af. Zij zei tegen hem: Spreek. Hij zei: Zeg toch tegen koning Salomo — want hij zal u niet afwijzen — dat hij mij Abisag uit Sunem tot vrouw geeft.

1 KONINGEN 2:16-17

Dit was natuurlijk een politieke stap, want Abisag was een bijvrouw van David geweest. En als een van Davids zonen een van Davids bijvrouwen zou krijgen, zou dat in wezen betekenen dat hij de opvolger is. En Bathseba had dit niet door. Misschien had ze het wel door en liet ze het gewoon aan Salomo over.

Bathseba zei: Goed, ik zal met de koning over je spreken.

1 KONINGEN 2:18

Bathseba ging naar koning Salomo om voor Adonia te spreken. De koning stond op om haar tegemoet te gaan en boog zich voor haar neer. Daarna ging hij op zijn troon zitten en liet een troon voor de koningin-moeder neerzetten. Zij ging aan zijn rechterhand zitten en zei: Ik wil u één klein verzoek doen. Wijs mij niet af. De koning antwoordde: Vraag het, mijn moeder, want ik zal u niet afwijzen. Zij zei: Geef Abisag uit Sunem aan uw broer Adonia tot vrouw. Koning Salomo antwoordde zijn moeder: Waarom vraagt u voor Adonia om Abisag uit Sunem? Vraag dan ook het koningschap voor hem, want hij is mijn oudere broer — voor hem, voor de priester Abjathar en voor Joab, de zoon van Zeruja. Toen zwoer koning Salomo bij de HEERE: God mag mij zwaar straffen als Adonia dit verzoek niet met zijn leven moet bekopen. Zo waar de HEERE leeft, Die mijn koningschap heeft bevestigd, mij op de troon van mijn vader David heeft gezet en mij een huis heeft gegeven zoals Hij beloofd heeft: Adonia zal vandaag ter dood worden gebracht.

1 KONINGEN 2:19-24

En koning Salomo stuurde door de dienst van Benaja, de zoon van Jojada, een bevel, en deze stak hem neer, zodat hij stierf.

1 KONINGEN 2:25

Dus Adonia is als mededinger naar de troon uit de weg geruimd. En het is duidelijk dat Salomo het plan van Adonia beter doorzag dan Bathseba. Ik weet niet goed waarom Bathseba daar niet aan gedacht zou hebben. Ze wist beslist hoe de politiek werkt. Ze was een koningin-moeder. Maar dit ontging haar gewoon.

Sommige mensen denken dat Salomo onder andere zo op Adonia reageerde omdat hij zelf verliefd was op Abisag. Zij wordt een Sunamitische genoemd. Misschien herinner je je dat de vrouw van wie Salomo hield in Hooglied een Sulamitische werd genoemd.

En sommige mensen denken dat het gewoon een variant van hetzelfde woord is. Er zijn geleerden en commentatoren geweest die hebben geopperd dat Abisag, de Sunamitische, misschien de Sulamitische vrouw uit Hooglied is.

Als dat zo is, weten we in elk geval dat zij de mooiste vrouw was die ze konden vinden. Toen David oud was, was zij een jonge, mooie vrouw in het koninkrijk. En zo denkt Salomo in Hooglied zeker over zijn Sulamitische. Natuurlijk denkt iedereen zo over zijn eigen geliefde. Hoe zou je kunnen zeggen wie de mooiste persoon in het koninkrijk is, als dat natuurlijk een kwestie van smaak is?

Maar het is mogelijk dat Salomo zelf verliefd was op Abisag. Dat is niet iets wat met zekerheid vastgesteld kan worden. En daarom ergerde het hem bijzonder dat zijn oudere broer haar probeerde te krijgen. Maar belangrijker was, zoals hij zelf zei, dat hij het zag als een politieke zet om hem het koninkrijk afhandig te maken. En vrijwel zeker had hij gelijk. Dus liet hij zijn broer doden. Hij had hem gezegd dat hij zou blijven leven als hij zich goed gedroeg. Als hij zich een slecht man betoonde, zou hij sterven. Het is duidelijk: zodra David dood is, probeert Adonia zich alweer een weg naar de macht te banen.

Vers 26:

15

Abjathars afzetting en het oordeel over Eli

En tegen de priester Abjathar zei de koning: Ga naar Anathoth, naar uw akkers, want u bent een man des doods. Op deze dag zal ik u echter niet ter dood brengen, omdat u de ark van de Heere HEERE voor mijn vader David uit gedragen hebt, en omdat u in alles waarin mijn vader onderdrukt werd, ook onderdrukt werd.

1 KONINGEN 2:26

Abjathar was aanvankelijk met David meegegaan toen Absalom de macht overnam. En Abjathar was David trouw gebleven toen veel mensen zich tegen David keerden. Dus zegt hij: 'Daarvoor sta ik bij je in het krijt. Maar je hebt wel iets gedaan waarop de doodstraf staat. Je hebt de kant gekozen van Adonia bij zijn verraad. En daarop zou de doodstraf staan. Maar ik ga je nu niet doden, omdat ik eraan denk wat mijn vader je verschuldigd was.'

Zo verdreef Salomo Abjathar, zodat hij geen priester van de HEERE meer zou zijn, en zo liet hij het woord van de HEERE in vervulling gaan dat Hij over het huis van Eli in Silo gesproken had.

1 KONINGEN 2:27

Herinner je je dat woord van de HEERE? Dat stond in 1 Samuel hoofdstuk 2, toen Eli de richter en de priester was en zijn zonen verdorven waren. En er kwam een profeet die tegen Eli sprak, in hoofdstuk 2 van 1 Samuel, vers 30. Daar staat:

Daarom spreekt de HEERE, de God van Israël: Ik had duidelijk gezegd: Uw huis en uw familie zullen voor eeuwig voor Mijn aangezicht wandelen. Maar nu spreekt de HEERE: Er is bij Mij geen sprake van, want wie Mij eren, zal Ik eren, maar wie Mij verachten, zullen zelf veracht worden. Zie, de dagen komen dat Ik uw arm zal afhakken, en de arm van uw familie, zodat er geen oud man in uw huis zijn zal. U zult de nood van Gods woning aanzien, in plaats van al het goede dat Hij Israël gedaan zou hebben; en er zal geen oude man in uw huis zijn, alle dagen. Maar de man van uw huis die Ik niet van bij Mijn altaar zal uitroeien, zal er zijn om uw ogen te doen bezwijken en uw ziel te bedroeven; en het merendeel van uw huis zal sterven als mannen in de kracht van hun leven. Dit zal voor u het teken zijn dat over uw beide zonen, over Hofni en Pinehas, komen zal: op één dag zullen zij beiden sterven.

1 SAMUEL 2:30-34

Dan vers 35:

Ik zal voor Mij een trouwe priester doen opstaan; die zal doen zoals het in Mijn hart en Mijn ziel is. Voor hem zal Ik een blijvend huis bouwen, en hij zal alle dagen voor de ogen van Mijn gezalfde wandelen.

1 SAMUEL 2:35

Die trouwe priester die het huis van Eli zou vervangen, zou Zadok zijn. Abjathar, die nu uit het priesterschap wordt gezet, is het laatste nog levende lid van Eli's huis dat ooit als priester heeft gediend. Dus nu is Zadok de trouwe priester die in zijn plaats wordt aangesteld. Hier in hoofdstuk 2 van 1 Koningen, vers 27, wordt ons verteld dat het afzetten van Abjathar de vervulling was van die voorspelling die de HEERE Eli in Silo had gegeven.

Vers 28:

16

Joabs dood en de schuld van onschuldig bloed

Toen dit gerucht Joab bereikte — Joab had zich immers achter Adonia geschaard, maar achter Absalom had hij zich niet geschaard — vluchtte Joab naar de tent van de HEERE en greep de hoorns van het altaar vast. En aan koning Salomo werd bekendgemaakt dat Joab naar de tent van de HEERE was gevlucht, en zie, hij bevond zich bij het altaar. Toen stuurde Salomo Benaja, de zoon van Jojada, erheen en zei: Ga, steek hem dood. Benaja kwam bij de tent van de HEERE en zei tegen hem: Dit zegt de koning: Kom naar buiten. Maar hij zei: Nee, want hier zal ik sterven. En Benaja bracht verslag uit aan de koning en zei: Dit heeft Joab gesproken, ja, dit heeft hij mij geantwoord. De koning zei tegen hem: Doe zoals hij gesproken heeft, steek hem dood en begraaft hem, en neem zo het bloed dat Joab zonder reden vergoten heeft, van mij en van het huis van mijn vader weg. Zo zal de HEERE zijn bloed op zijn hoofd doen terugkeren, omdat hij twee mannen, rechtvaardiger en beter dan hij, neergestoken en hen met het zwaard gedood heeft, terwijl mijn vader David er niet van wist: Abner, de zoon van Ner, de bevelhebber van het leger van Israël, en Amasa, de zoon van Jether, de bevelhebber van het leger van Juda. Zo zal hun bloed op het hoofd van Joab terugkeren, en op het hoofd van zijn nageslacht, voor eeuwig; maar David, zijn nageslacht, zijn huis en zijn troon zullen van de HEERE voor eeuwig vrede hebben. Benaja, de zoon van Jojada, ging op weg, stak hem neer en doodde hem. Hij werd begraven in zijn huis in de woestijn. En de koning stelde Benaja, de zoon van Jojada, in zijn plaats aan over

het leger, en de priester Zadok stelde de koning aan in de plaats van Abjathar.

1 KONINGEN 2:28-35

Deze mannen, die Salomo bij zijn inhuldiging trouw waren gebleven, vervingen dus de ambtsdragers die zich bij Adonia hadden aangesloten en nu waren afgezet. Nu is er nog maar één slechterik om rekening mee te houden, en dat is Simeï. In dit hoofdstuk zien we dat Salomo in al deze gevallen de opdracht uitvoert die David hem had gegeven.

Het doden van Joab was echt noodzakelijk. Het is verdrietig, want hij was een held, maar hij was ook een moordenaar. In de wet stond:

U mag het land waarin u woont niet ontheiligen, want het bloed ontheiligt het land. Voor het land kan geen verzoening gedaan worden over het bloed dat erin vergoten wordt, dan door het bloed van degene die dat vergoten heeft.

NUMERI 35:33

Niets kon verzoening doen voor onschuldig bloed, behalve de dood van de moordenaar. Dus zolang Joab niet daadwerkelijk terechtgesteld was, kon Gods zegen niet ten volle op Israël rusten. Daarom zei Salomo dat het bloed van deze onschuldige mannen die gedood waren, op Joab en zijn familie rustte, niet op David en zijn familie, omdat David er niets van wist.

Zoals ik al zei, denk ik dat David zich waarschijnlijk niet sterk genoeg voelde om tegen Joab op te treden of hem te straffen toen die voor het eerst iemand doodde. Dat was toen Joab Abner doodde. Toen hij Amasa doodde, was dat later in Davids leven, en David had zelf ook onschuldig bloed vergoten. Zijn moord op Uria, de Hethiet, was hem vergeven. Maar waarschijnlijk vond hij dat hij niet de morele integriteit of het morele gezag had om Joab terecht te stellen voor het vergieten van onschuldig bloed. David had immers zelf hetzelfde gedaan en was daarvoor vergeven.

David was dus een man van bloed geweest. Hij had bloed aan zijn handen. Daarom wilde God hem de tempel niet laten bouwen. Maar Salomo was rein, en daarom kon hij de misdadiger terechtstellen. Daarom moest hij Joab doden.

Vers 36:

17

Simeï overtreedt Salomo's bevel en sterft

Daarna stuurde de koning een bode en liet Simeï roepen en zei tegen hem: Bouw een huis voor uzelf in Jeruzalem en ga daar wonen. Ga daar echter niet vandaan, waar dan ook heen. Want het zal gebeuren, op de dag dat u de stad uitgaat en de beek Kidron oversteekt, dat u zeker weten kunt dat u beslist zult sterven. Uw bloed zal op uw hoofd rusten.

1 KONINGEN 2:36-37

Dat is gewoon een grens van Jeruzalem.

Simeï zei tegen de koning: Dit woord is goed. Zoals mijn heer de koning gesproken heeft, zo zal uw dienaar doen. En Simeï woonde vele dagen in Jeruzalem.

1 KONINGEN 2:38

Na verloop van drie jaar —

Dit is even vooruitkijken, want we gaan natuurlijk hierna nog dingen bekijken die vóór die tijd gebeurden. Maar we kijken even vooruit naar wat er uiteindelijk met Simeï gebeurde:

Maar na verloop van drie jaar gebeurde het dat twee slaven van Simeï wegliepen, naar Achis, de zoon van Maächa, de koning van Gath. En men vertelde Simeï: Zie, uw slaven zijn in Gath. Toen stond Simeï op, zadelde zijn ezel en ging naar Gath, naar Achis, om zijn slaven te zoeken. Simeï ging op weg en bracht zijn slaven uit Gath terug.

1 KONINGEN 2:39-40

Waarschijnlijk dachten deze slaven dat ze veilig waren als ze maar eenmaal voorbij de beek Kidron konden komen. Hij kon hen immers niet achtervolgen, omdat hij dan zou sterven. Maar er waren drie jaar verstreken, en het is duidelijk dat hij eenvoudigweg geen respect had voor Salomo's gezag. Je zou denken dat een man die wist: 'Als ik die rivier oversteek, ga ik dood', eraan zou denken die beek niet over te steken. En toch negeerde hij Salomo's bevel gewoon en ging hij zijn twee slaven halen.

Aan Salomo werd bekendgemaakt dat Simeï uit Jeruzalem naar Gath gegaan en weer teruggekomen was. Toen stuurde de koning een bode en liet Simeï roepen en zei tegen hem: Heb ik u niet bij de HEERE laten zweren, u gewaarschuwd en gezegd: Op de dag dat u de stad uitgaat, waar dan ook heen, kunt u zeker weten dat u beslist zult sterven? En u zei tegen mij: Het woord dat ik gehoord heb, is goed. Waarom hebt u uw eed bij de HEERE, en het gebod dat ik u heb opgelegd, dan niet in acht genomen?

1 KONINGEN 2:41-43

Verder zei de koning tegen Simeï: Ú weet al het kwaad — waar uw hart weet van heeft — dat u mijn vader David aangedaan hebt. Daarom heeft de HEERE uw kwaad op uw hoofd doen terugkeren. Maar koning Salomo is gezegend, en de troon van David zal voor het aangezicht van de HEERE voor eeuwig zeker zijn.

1 KONINGEN 2:44-45

En de koning gaf Benaja, de zoon van Jojada, bevel en hij ging naar buiten en stak hem neer, zodat hij stierf. Zo werd het koningschap in de hand van Salomo bevestigd.

1 KONINGEN 2:46

Dus alle ervijanden en slechteriken die in de tijd van David waren opgekomen, waren nu verdwenen, en Salomo kan vrij regeren, zonder enige rivaal of tegenstand.

Waarschijnlijk was de reden dat Salomo tegen Simeï zei dat hij in Jeruzalem moest blijven en niet mocht vertrekken, dat Simeï duidelijk een verrader was, duidelijk een rebel. Het was duidelijk dat hij trouw was aan het huis van Saul, niet aan het huis van David. Je herinnert je dat Simeï stof en stenen naar David had gegooid toen die voor Absalom vluchtte, en daarbij zei:

De HEERE heeft op u al het bloed van het huis van Saul, in wiens plaats u geregeerd hebt, doen terugkomen. Nu heeft de HEERE het koninkrijk gegeven in de hand van Absalom, uw zoon. En zie u daar nu in uw ellende, omdat u een man bent die bloed vergoten heeft.

2 SAMUEL 16:8

wat natuurlijk niet waar was.

Simeï was een Benjaminit, net als het huis van Saul. En als hij Jeruzalem zou verlaten, was het daarom mogelijk dat hij met andere Benjaminiten zou gaan samenzweren om te proberen de troon van Saul te herstellen. Om ervoor te zorgen dat hij niet in dat soort moeilijkheden zou raken, kreeg hij daarom te horen dat hij gewoon in Jeruzalem moest blijven. Maar het kon hem gewoon niets schelen. Blijkbaar had hij geen respect voor het gezag van Salomo. En als je geen respect hebt voor het gezag van de koning, ben je een gevaar voor het koninkrijk. En dus moest hij uit de weg worden geruimd. Hij had het aan zichzelf te wijten.

Hierna krijgen we een heel interessant verhaal over Salomo's verzoek om wijsheid, maar daar komen we nog op terug.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Koningen 1:1-4
- 1 Koningen 1:5
- 1 Koningen 1:6
- 1 Koningen 1:7
- 1 Koningen 1:9-10
- 1 Koningen 1:11-12
- 1 Koningen 1:13-14
- 1 Koningen 1:15-16
- 1 Koningen 1:17-28
- 1 Koningen 1:28-30
- 1 Koningen 1:31-35
- 1 Koningen 1:33-35
- 1 Koningen 1:38-40
- 1 Koningen 1:20
- 1 Koningen 1:41-42
- 1 Koningen 1:43-48
- 1 Koningen 1:49
- 1 Koningen 1:50

- 1 Koningen 1:51
- 1 Koningen 1:52-53
- 1 Koningen 2:1-4
- 1 Koningen 2:5
- 1 Koningen 2:6-7
- 2 Samuel 19:35
- 1 Koningen 2:8-9
- 2 Samuel 3:39
- 1 Koningen 2:10-12
- 1 Koningen 2:13-15
- 1 Koningen 2:16-17
- 1 Koningen 2:18
- 1 Koningen 2:19-24
- 1 Koningen 2:25
- 1 Koningen 2:26
- 1 Koningen 2:27
- 1 Samuel 2:30-34
- 1 Samuel 2:35
- 1 Koningen 2:28-35
- Numeri 35:33
- 1 Koningen 2:36-37
- 1 Koningen 2:38
- 1 Koningen 2:39-40
- 1 Koningen 2:41-43
- 1 Koningen 2:44-45
- 1 Koningen 2:46
- 2 Samuel 16:8

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.